

ሰደተኛ ሴቶች

በዲጂታል ማሳልበት እና
የግንኙነት ፕሮጀክት

ክፍል 3 - ዲጂታል ደህንነት

እንኳን ደህና መጡ!

ዛሬ የሚከተሉትን እናደርጋለን ፡

- በኢንተርኔት ደህንነት ላይ አስፈላጊ የዲጂታል ደህንነት እርምጃዎችን እና ምክሮችን መወያየት
- የተለመዱ የአንላይን ሥጋት ዓይነቶችን እንዴት ለይቶ ማወቅ እንደሚቻል መወያየት
- የአንላይ ደህንነት እርምጃዎችን ከማህበራዊ አውታረመረቦች እና ከእውነተኛ የሕይወት ግንኙነቶች ጋር እንዴት እንደሚዛመዱ መወያየት

መሰረታዊ ህጎች

- ሚስጥራዊ ቦታ
- አስተማማኝ ቦታ
- ስልኮች ይዘጉ
- አክባሪ ይሁኑ
- የማያዳለ
- አንድ በአንድ ይናገሩ
- የማይናገሩ ከሆነ Zoom ን ድምጸ-አልባ ያድርጉት
- አንድ ነገር እንዲደገም ከፈለጉ ይጠይቁ!
- አለማወቅ ችግር የለውም

ዲጂታል ደህንነት

ምን ማለት
ነው?

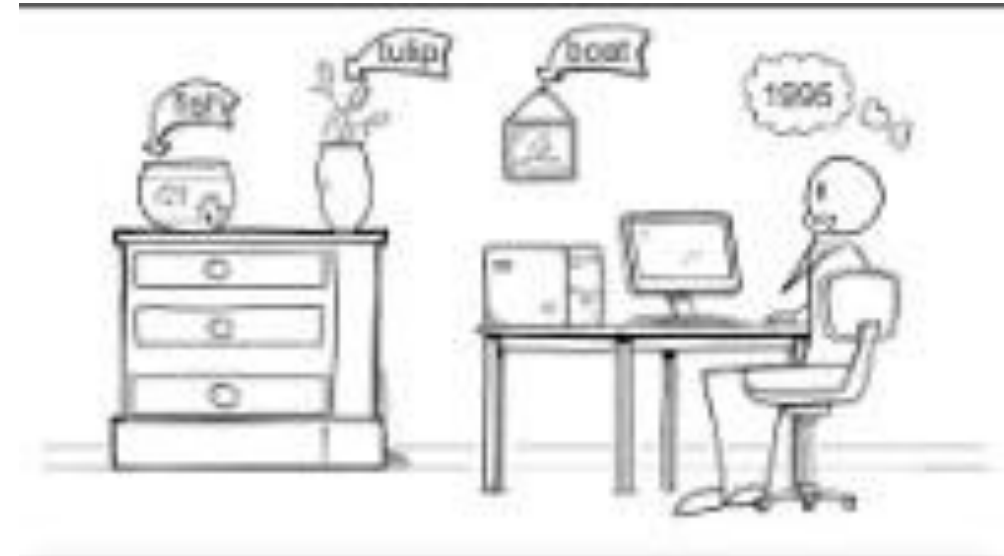
ለምን
ያስፈልጋል?

ጠንካራ የይለፍ ቃል መኖር

- የይለፍ ቃሎችዎ በሌሎች ሰዎች በቀላሉ መገመት እንዳይችሉ የይለፍ ቃሎችዎን ከባድ ያድርጉ
- የይለፍ ቃሎችን በመደበኛነት ይለውጡ
- ለእያንዳንዱ መለያ አንድ ዓይነት የይለፍ ቃል አይጠቀሙ
- የይለፍ ቃልዎን ከረሱ የደህንነት ጥያቄዎችን ያዘጋጁ
- ጠንከር ያለ የይለፍ ቃል ለማድረግ አስተያየት፡ ሶስት የዘፈቀደ ቃላትን መምረጥ ፣ እነዚህን አንድ ላይ ማዋሃድ እና ቁጥሮችን ፣ አቢይ ሆኔዎችን እና ምልክቶችን ማድረግ ለምሳሌ Cat!PotatoS0fa7::

See Metropolitan Police (2017) #threerandomwords
https://www.youtube.com/watch?v=3aY_EPgi0VU

መሳሪያዎችዎን ከቫይረሶች መጠበቅ

- ኮምፒውተሮች ፣ ስልኮች እና ሌሎች መሳሪያዎች ብዙ ጉዳት ሊያስከትሉ የሚችሉ ቫይረሶችን ሊያገኙ ይችላሉ።
- ፀረ-ቫይረስ ሶፍትዌር ቫይረሶችን ለመከላከል ፣ ለመመርመር እና ለማስወገድ የሚያገለግል የኮምፒውተር ፕሮግራም ነው።
- ላፕቶፕዎ ለ 12 ወሮች ዊንዶውስ ዲፌንደር አንቲ-ቫይረስ (Windows Defender Antivirus) ተደርጎለታል። ከዚህ በኋላ ላፕቶፕዎ ቀጣይነት ያለው የሶፍትዌር ጥበቃ እንዲኖረው ማድረግ የእርስዎ ኃላፊነት ነው።
- የፀረ-ቫይረስ ሶፍትዌር በየጊዜው መዘመን አለበት።

የተለመዱ የአንላይን ስጋት ዓይነቶች

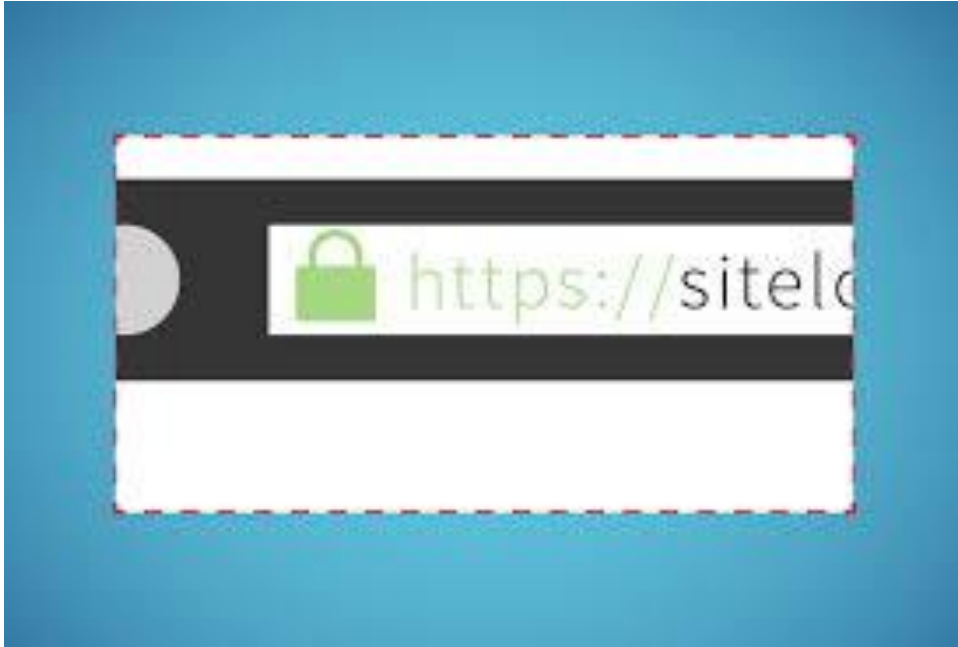
የኢሜል ማጭበርበሮች	አጠራጣሪ	ተንኮል አዘል ሶፍትዌር - 'ማልዌር'
<ul style="list-style-type: none"> - ኢሜል ወይም የጽሑፍ መልእክት ፣ ብዙውን ጊዜ አገናኝን እንዲጫኑ የማሳመን ግብ ያለው። - አንዴ ከተጫኑ በኋላ ቫይረሶችን በኮምፒውተርዎ ላይ የሚያወርድ ወይም የይለፍ ቃሎችዎን እና የግል መረጃዎን የሚሰርቅ አስተማማኝ ያልሆነ ድረ-ገጽ ሊላኩ ይችላሉ። - እንደ አገናኝ መክፈት ፣ ዝርዝሮችን መስጠት ወይም አባሪን መጫን የመሳሰሉ 'እርምጃ ለመውሰድ' ጫና የሚፈጥር ቋንቋን ሊጠቀም ይችላል። 	<ul style="list-style-type: none"> - እንደ የግል መረጃ ያሉ ስስ መረጃዎችን እንዲሰጡ ለማታለል የሚሞክሩ መልዕክቶች; - መልእክቶች በጣም እውነተኛ እና አሳማኝ ሊመስሉ ይችላሉ እናም ብዙውን ጊዜ ከባንክ ወይም ከሌላ የታመነ ምንጭ የመጡ ይመስላሉ - የይለፍ ቃል እንደገና እንዲያስገቡ ፣ የልደት ቀንዎን እንዲያረጋግጡ ወይም የክሬዲት ካርድ ቁጥር እንዲያረጋግጡ ሊጠይቁ ይችላሉ፤ - የግል መረጃ ዝርዝሮችዎ ከተገኙ በኋላ ወንጀለኞች እንደ የማንነት ስርቆት እና የባንክ ማጭበርበር ያሉ የማጭበርበር ወንጀሎችን ለመፈፀም ይጠቀሙበታል። 	<ul style="list-style-type: none"> - በመሣሪያዎች ላይ ጉዳት ለማድረስ በሰው የተሠራ ሶፍትዌር። - አንዳንድ ጊዜ በመሳሪያዎ ላይ የተቀመጠ መረጃ ወይም ውሂብ ይሰበሰባል እና ያስተላልፋል። - በተጨማሪም ራንሰምዌር ፣ ቫይረሶች ፣ ዎርምስ፣ ትሮጃን ፣ ሆርስስ፣ ስፓይዌሮች ፣ አድዌር ፣ ስኬርዌር እና ክራይምዌር በመባል ይታወቃሉ።

አጠራጣሪ እና የማጭበርበሪያ ኢሜሎችን ማወቅ

- ላኪውን ያውቃሉ? በአጠቃላይ ሰላምታ እያነጋገሩዎት ነው?
- የፊደል አጻጻፍ ስህተቶች አሉ ወይንስ በደንብ የተፃፈ አይደለም?
- አንድ ነገር እንድታደርግ ይፈልጋል ወይ የጥድፈያ ስሜት አለ ወይንስ እያስፈራራህ ነው?
- ሊሆን የማይችል በጣም ጥሩ ነገር ይመስላል?
- መልዕክቱ የተላከበትን የኢሜል አድራሻ ይክፈቱ:: ትክክለኛ የጎራ ስም አለው?
- ያልታሰበ ነው ወይስ እርስዎ ግንኙነት ከሌለዎት ኩባንያ ነው የተላከው?
- ወደ ሌላ ድረ-ገጽ እንደገና ይመራዎታል?

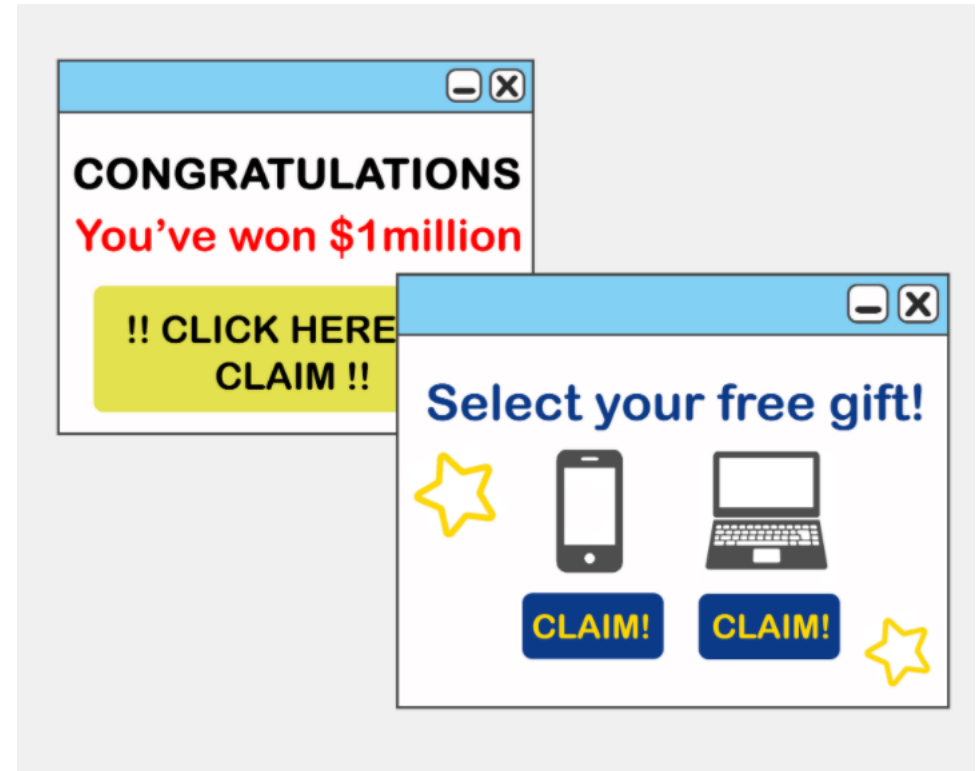

ደህንነቱ የተጠበቀ ድረ-ገጾች

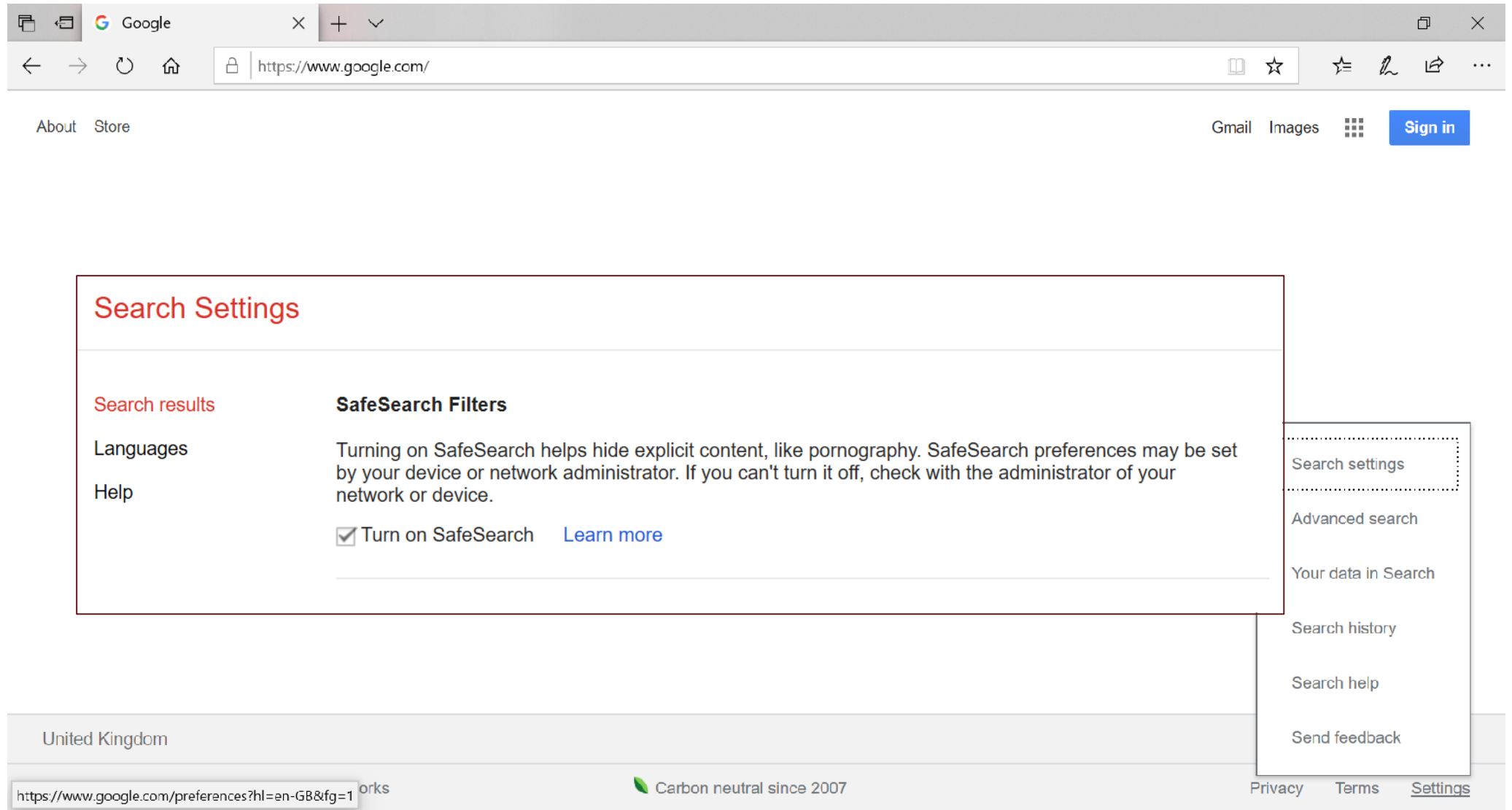
ድረ-ገጽ ደህንነቱ የተጠበቀ መሆኑን ለማሳየት መቆለፊያ (ፓድሎክ) ምልክት እና / ወይም https ይመልከቱ

በድረ-ገጾች ላይ 'ብቅ-ባዮች' ብዙውን ጊዜ አስተማማኝ አይደሉም፡፡

The power
of kindness

ደህንነቱ የተጠበቀ ፍለጋ

The image is a screenshot of a web browser displaying the Google Search Settings page. The browser's address bar shows the URL <https://www.google.com/>. The page header includes links for 'About' and 'Store' on the left, and 'Gmail', 'Images', and a 'Sign in' button on the right. The main content area is titled 'Search Settings' in red. It is divided into two columns: 'Search results' and 'SafeSearch Filters'. Under 'Search results', there are links for 'Languages' and 'Help'. Under 'SafeSearch Filters', there is a paragraph explaining that SafeSearch helps hide explicit content and that preferences can be set by a device or network administrator. Below this paragraph is a checkbox labeled 'Turn on SafeSearch' which is checked, followed by a 'Learn more' link. To the right of the main content, a dropdown menu is open, showing a list of links: 'Search settings' (highlighted with a dotted border), 'Advanced search', 'Your data in Search', 'Search history', 'Search help', and 'Send feedback'. The footer of the page shows 'United Kingdom' on the left, a 'Carbon neutral since 2007' logo in the center, and links for 'Privacy', 'Terms', and 'Settings' on the right. The address bar at the bottom shows the URL <https://www.google.com/preferences?hl=en-GB&fg=1>.

Search Settings

Search results

Languages

Help

SafeSearch Filters

Turning on SafeSearch helps hide explicit content, like pornography. SafeSearch preferences may be set by your device or network administrator. If you can't turn it off, check with the administrator of your network or device.

☒ Turn on SafeSearch [Learn more](#)

Search settings

Advanced search

Your data in Search

Search history

Search help

Send feedback

United Kingdom

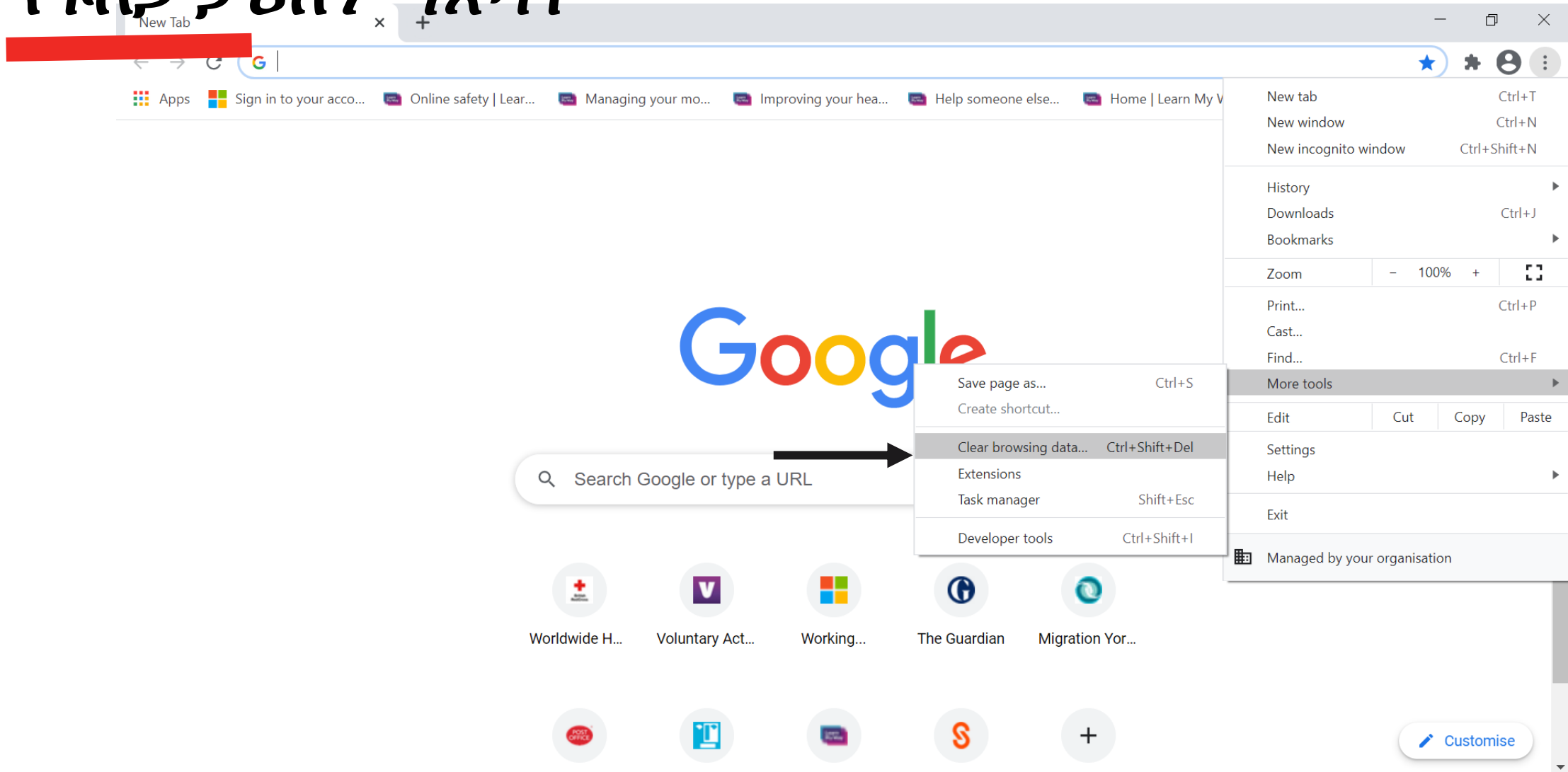
<https://www.google.com/preferences?hl=en-GB&fg=1>

Carbon neutral since 2007

Privacy Terms Settings

The power
of kindness

የፍለጋ ታሪክን ማጽዳት

The power
of kindness

ከሰዎች ጋር አንላይን መገናኘት

- ለማህበራዊ ሚዲያ የግላዊነት ቅንብሮች
- በፍለጋ ፕሮግራሞች ላይ የማህበራዊ ሚዲያ ይዘት

The power
of kindness

ዛህራ በጣም የምትቀራረብ የአጎት ልጅ አላት። የአጎቷ ልጅ ሰሞኑን ልክ አይደለችም፤ ትበሳጫለች ፣ ትነጫነጫለች እና አብረው በሚሆኑበት ጊዜ ሁሉ ሰልኳን በፍርሃት ታያለች። በመጨረሻም የዛህራ የአጎት ልጅ በደንብ እንደማትተኛ እና ፍቺ ላይ ካለችው የቀድሞ ባሏ ማስፈራሪያ ስለሚደርሳት በጣም እንደምትጨነቅ ትነግራታለች። ዘወትር መልእክቶችን ይልክላት እና እሷ በጣም መጥፎ ሚስት እና እናት እንደሆነች ፣ እና የሁለቱም ቤተሰቦቻቸውን እንዳሳፈረች እና ተመልሳ አብራው መኖር እንዳለባት ኢሜሎችን ይልክላታል። የዛህራ የአጎት ልጅ ይህንን ስታወራ በጣም ተጨንቃ ነው።

የቀድሞው ባሏ ቀደም ሲል በግንኙነታቸው ውስጥ አብረው የተነሷቸው እርቃናቸውን የሚያሳይ ፎቶግራፍ እንዳሉት አስረድታለች። ወደእሱ ካልተመለሰች እርቃናቸውን የተነሱትን ፎቶ ወደ ቤተሰቦቿ እንደሚልክ ዝቷል።

የዲጂታል ደህንነትን ማሻሻል

ዲጂታል መሳሪያዎች ምንድን ናቸው?

ምን ዓይነት ማህበራዊ ሚዲያ ይጠቀማሉ?

የእርስዎ ምክር ምን ይሆን?

የፍቅር ስሜት ማጭበርበር

- መተማመንን ለማግኘት እና ከዚያ ገንዘብ ወይም የግል መረጃን ለመጠየቅ በግለሰቦች መካከል ግንኙነትን ማዳበር።
- እርዳታ፣ አብዛኛውን ጊዜ ገንዘብን ለመጠየቅ ነገር ግን እቃ መቀበል ወይም አድራሻ መስጠትም ሊሆን ይችላል እምነት እና ስሜታዊ ግንኙነትን ይጠቀማል።

መንከባከብ

- ብዙውን ጊዜ ለወሲባዊ ጥቃት ዓላማዎች እነሱን ለመበዝበዝ እና ለመቆጣጠር እንዲችሉ ከአንድ ሰው ጋር ግንኙነት፣ መተማመን እና መግባባትን መገንባት።
- ልጆችን እና ወጣቶችን አንላይን መንከባከብ የህፃናት ጥቃት ዓይነት ነው።

የሳይበር-ማጥመድ እና ቁጥጥር

- ማጥመድ ፍርሃት ወይም ጭንቀት የሚያስከትል ከሌላ ሰው የሚሰነዘር የባህሪ ንድፍ ነው። አንላይን በሚሆንበት ጊዜ የሳይበር-ማጥመድ በመባል ይታወቃል።
- የሳይበር-ማጥመድ በተጠቀው ላይ ከባድ ተጽዕኖ ሊያሳድር ይችላል እንዲሁም የወንጀል ጥፋት ነው።

የሳይበር ጉልበተኝነት

- አንላይን ወይም ቴክኖሎጂን በመጠቀም የሚደረግ ጉልበተኝነት።
- ብዙውን ጊዜ ጉልበተኞች እንደ ፌስቡክ ወይም ትዊተር ፣ መልእክት መላላኪያ ወይም መስተጋብር የሚደረግባቸው መድረኮች ያሉ ማህበራዊ ሚዲያ አውታረመረቦችን ይጠቀማሉ።
- በአዋቂዎችም ሆነ በልጆች ላይ ተጽዕኖ ሊያሳድር ይችላል።

ሴክስቲንግ እና የበቀል ፖርኖግራፊ

- ያለስምምነት እና እፍረት ወይም ጭንቀት ለመፍጠር ዓላማ የሌላ ሰው የግል ፣ የወሲብ መጽሄቶች ፣ ፎቶግራፎች ወይም ቪዲዮዎች መጋራት።
- ለአካለ መጠን ያልደረሱ ልጆች ምስሎችን ማጋራት የሕፃናት ጥቃት ነው።

የቤት ውስጥ ጥቃት

- በአጋር ፣ በቀድሞ አጋር ፣ በቤተሰብ አባል ወይም በአሳዳጊ የተፈጸመ ሥነ-ልቦናዊ ፣ አካላዊ ፣ ስሜታዊ ወይም የገንዘብ ጥቃት።
- ተበዳይን ለመመልከት ፣ ለመፈተሽ እና ለመቆጣጠር በኢንተርኔት ወይም ኢንተርኔት ያላቸው መሣሪያዎችን አላግባብ ሊጠቀም ይችላል።

አንላይን ግንኙነቶች

The power
of kindness

የድምፅ ቀረፃ

የቪዲዮ ቀረጻ

የድምፅ ቁጥጥር

የመረጃ አሰባሰብ

የርቀት መቆጣጠርያ

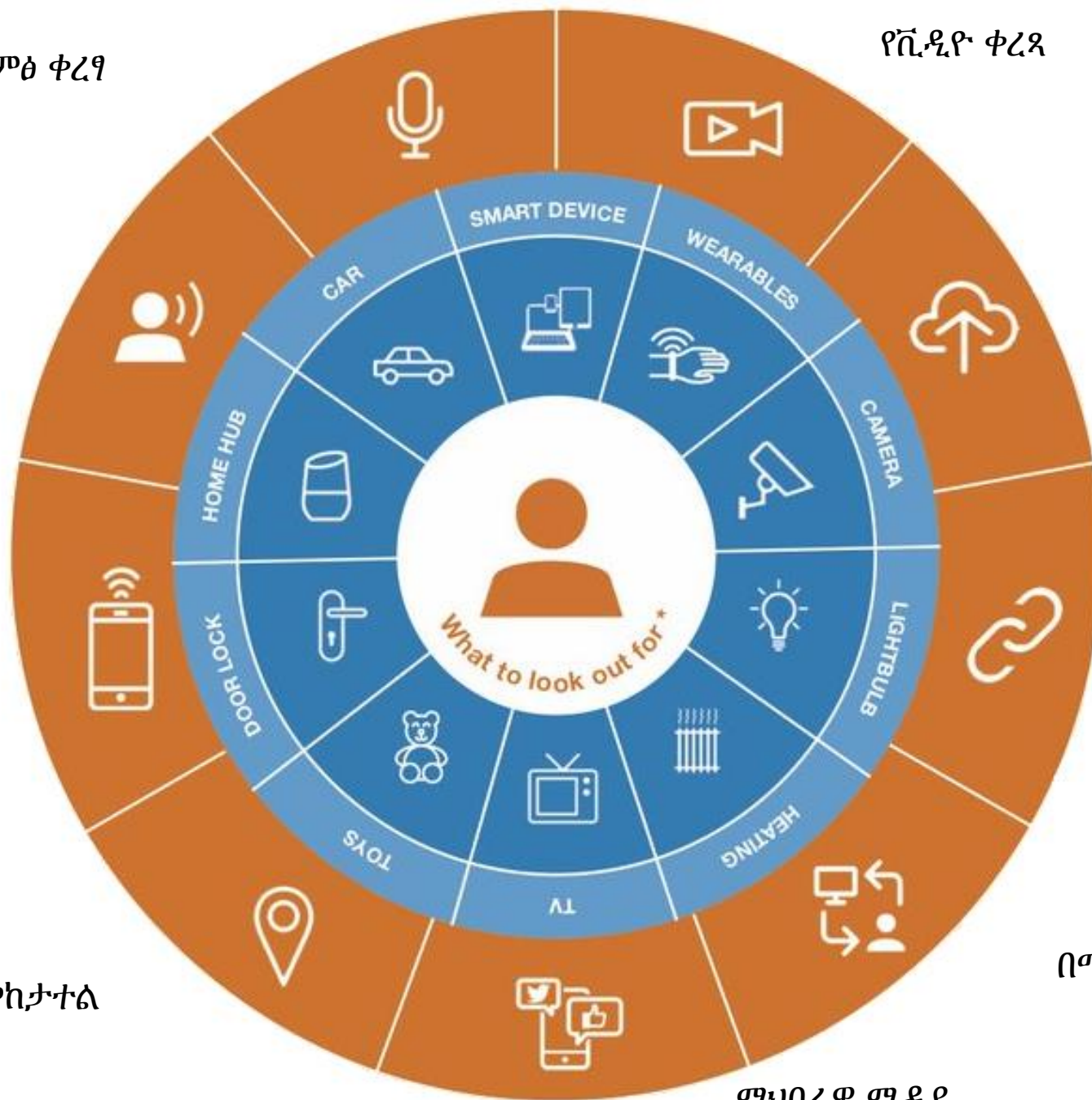
የተጋሩ
ሂሳቦች/መለያዎች

አካባቢን መከታተል

በማሸን መማር

ማህበራዊ ሚዲያ

The power
of kindness

የዲጂታል ደህንነትን ማሻሻል

ማግኘት	በፌስቡክ እና በትዊተር ላይ ስለእርስዎ ምን ዓይነት አንላይን መረጃ እንዳለ ያግኙ
መቀየር	ለቁልፍ የአንላይን መለያዎች ኢሜልዎን እና የይለፍ ቃልዎን ይቀይሩ
መሰረዝ	አሁን ያሉትን የአንላይን መለያዎች ይሰርዙ በተለይም ብዙ መረጃዎችን ወይም ፎቶዎችን ከያዙ።
መገምገም	ሁሉንም የግላዊነት እና የደህንነት ቅንብሮች ይገምግሙ
ማስወገድ	የህዝብ መድረኮችን ያስወግዱ
ገደብ	የሚያጋሩትን ይገድቡ
መሰረዝ	በክሮም ፣ ፋየርፎክስ ፣ ኢንተርኔት ኤክስፕሎረር እና ሳፋሪ ላይ የፍለጋ ታሪክዎን መሰረዝ ይችላሉ።
ማዘጋጀት	እርስዎ ብቻ ሊያገኙት እንደሚችሉ የሚያረጋግጥ የይለፍ ቃል ወይም ፒን ለኮምፒተርዎ ወይም ለተንቀሳቃሽ መሣሪያዎ ያዘጋጁ።
ኢሜል	ኢሜል፡ በሌላ ሰው ሊገመት የማይችል ለኢሜልዎ የይለፍ ቃል መምረጥ አስፈላጊ ነው።

ማጠቃለያ

ዛሬ የሚከተሉትን አከናውነናል፡

- የዲጂታል ደህንነት መሠረታዊ ምክሮችን ተወያይተናል
- ስለተለመዱ የአንላይን ስጋት አንዳንድ ምሳሌዎች እና እንዴት እነሱን ለይቶ ማወቅ እንደሚቻል ተወያይተናል
- የአንላይን ግላዊነትዎን እና ዲጂታል ደህንነትዎን ለመፈተሽ እና ለማሻሻል አስተያየቶች ላይ ተወያይተናል።

በጣም አስፈላጊው የዲጂታል ደህንነት ስለአንላይን ግንዛቤ ነው።

The power
of kindness

ቁልፍ ቃላት

መሣሪያ - ከኢንተርኔት ጋር የሚገናኙ የኤሌክትሮኒክ መሣሪያዎች

ዲጂታል ግንዛቤ - ኢንተርኔት እና በኢንተርኔት የተገናኙ መሣሪያዎችን መጠቀም ስላለው አደጋዎች እና ጥቅሞች ዕውቀት ማዳበር

ዲጂታል ደህንነት - ኢንተርኔት ሲጠቀሙ ራስዎን ፣ ሌሎችን እና የግል መረጃዎን ደህንነት ለመጠበቅ የሚረዱ ተግባሮች እና ልምዶች

የአንላይን ጥቃት - በኢንተርኔት በኩል የሚከናወን የሌላ ሰው ጭካኔ እና ጉዳት የተሞላበት አያያዝ

የአንላይን ስጋት - በኢንተርኔት አማካኝነት የማይፈለግ ክስተት ወይም እርምጃን የሚያስከትል አደጋ ወይም ችግር

የይለፍ ቃል - ወደ ኮምፒውተር ስርዓት ወይም አገልግሎት ለመድረስ የሚያስችል ምስጢራዊ ተከታታይ ቁጥር/ፊደል/ምልክት

የግላዊነት ቅንብሮች - በማህበራዊ አውታረመረቦች ላይ ተደራሽ መረጃን ለመክፈት ወይም ለመገደብ የሚያገለግሉ መቆጣጠሪያዎች።

ማህበራዊ ሚዲያ - ኮምፒውተር ወይም ሞባይል ስልክ በመጠቀም ሰዎች በኢንተርኔት ላይ ለመግባባት እና መረጃ ለማጋራት የሚጠቀሙባቸው ድረ-ገጾች እና የኮምፒውተር ፕሮግራሞች።